

Z e s ł a n i e c

PISMO RADY NAUKOWEJ ZARZĄDU GŁÓWNEGO
NR 57 ZWIĄZKU SYBIRAKÓW ROK 2013

Spis treści	Od redakcji
<ul style="list-style-type: none">• Ewa Ziółkowska <i>Zesłańcza wigilia Tomasza Zana</i>	<p><i>W mijającym roku obchodziliśmy 150. rocznicę powstania styczniowego. W jego historię wpisywały się artykuły publikowane w „Zesłańcu” dotyczące walki z rosyjskim zaborcą oraz recepcji powstania w narodowej pamięci wypełnionej nazwiskami jego przywódców i żołnierzy. Żyją oni w różnych jej formach – publikacje, konferencje naukowe, tablice memoratywne, cmentarze, wystawy, by przytoczyć tylko najistotniejsze z nich. Wpisuje się też w nie interesujący artykuł Jolanty Załączny przedstawiający syberyjskie losy powstańców styczniowych w świetle ich pamiętników. Dodajmy również niezmiernie ważny fakt, że założeniem ideowym tegorocznego XIII Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru (Białystok, 5-6. IX.) było także uczczenie 150. rocznicy powstania styczniowego oraz podkreślenie tego, jak szerokie były jego horyzonty w naszej historii i na patriotycznych szlakach wiodących do odrodzenia narodowego po latach zaborów.</i></p>
<ul style="list-style-type: none">• Jolanta Załączny <i>Syberyjskie losy powstańców styczniowych w świetle ich pamiętników</i>	<p><i>Podobnie jak w poprzednich 56 numerach kwartalnika, także w tym przewija się wiele wątków zesłańczych. Jednemu z nich poświęcony jest artykuł Olgi Zdybek o rodzicielstwie i macierzyństwie na zesłaniu, którego ważną konstatacją stanowi podkreślenie roli matki, o czym pisaliśmy kiedyś w mon tematycznym numerze „Zesłańca” (13:2003), stwierdzając, że „Macierzyństwo to sacrum! Dlatego postać matki, szczególnie w warunkach, jakie stwarzało zesłanie w głąb stalinowskiego imperium, nabiera pomnikowego znaczenia”. Raz jeszcze potwierdza to wspomniany artykuł absolwentki (2013) Wydziału Zamiejscowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Tomaszowie Lubel-</i></p>
<ul style="list-style-type: none">• Sylwia Trzeciakowska <i>Muzeum Pamięci Sybiru w Białymstoku</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Tomasz Augustynowicz <i>Okręg Kołymski</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Olga Zdybek <i>Macierzyństwo i rodzicielstwo na syberyjskim zesłaniu</i>	
RELACJE Z ZESŁANIA	
<ul style="list-style-type: none">• Klara Rogalska <i>Z „nie ludzkiej ziemi” do Polski</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Zygmunt Fabiński <i>Nareszcie przyszedł ten dzień</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Jadwiga Chorąży-Kwapiszewska <i>Wspomnienia wojenne córki leśnika...</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Danuta Żukowska, Bogusław Żukowski <i>Zesłańcze wspomnienia z Gramatuchy...</i>	
KRONIKA	
<ul style="list-style-type: none">• Dagmara Dworak <i>Niezwykłe spotkanie...</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Jadwiga Chorąży-Kwapiszewska <i>Spotkanie w Puszczy Białowieskiej...</i>	
<ul style="list-style-type: none">• Jolanta Hryniewicka, Walenty Jabłoński, <i>XIII Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru...</i>	

REGAŁ Z KSIĄŻKAMI

- Halina Wiśniewska, *Ścięte korzenie*,
Lublin 2013
(Małgorzata Dziura) **101**
- Jan Szubert, *Pamiętnik
częstochowanina...*, Częstochowa 2012
(Anna Zapalec) **102**
- Mieczysław Karaszewski,
Mam marzenia, Gdynia 2013
(Małgorzata Dziura) **105**
- *Сводный научный каталог
предметов материальной и духовной...*,
Suszenskoje 2013
(Anna Milewska-Młynik) **107**
- *Wspomnienia Sybiraków.
Zbiór tekstów źródłowych...*,
Bystrzyca Kłodzka 2013
(Małgorzata Ruchniewicz) **110**

Na okładce: Fresk przedstawiający adorację Dzieciątka – kaplica „Gloria in excelsis” na Polu Pasterzy w Bait Sahar, koło Betlejem. Fot. Maria Bożena Kuczyńska (s. 1); Druga strona zaproszenia na XIII Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru (s. 4).

Zeszyt opublikowany dzięki dotacji Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

Wydawca: Zarząd Główny
Związku Sybiraków,
ul. Mazowiecka 12
00-048 Warszawa, tel. 22/827 93 71

Redakcja: A. Dobroński,
A. Dzieńkiewicz, W. Krawczyński,
A. Kuczyński (red. nacz.), S. Sikorski,
P. Zworski
Sekretarz redakcji: M. B. Kuczyńska

Wykonawca: Skład, druk i oprawa –
QUAESTIO Przemysław Włodarczyk,
ul. Paczkowska 26; 50-503 Wrocław

Copyright nazwy „Zesłaniec”
by A. Kuczyński

Adres redakcji: ul. Bystrzycka 61/3
54-215 Wrocław, tel. 71/351 10 94

skim, dopełniający fragment tej niezwykle smutnej, ważnej i złożonej mozaiki, jaką była zesłańcza rzeczywistość matek i dzieci. Artykuł dopełnia wiedzy o ofiarności i męstwie Matek Sybiraczek, przede wszystkim zaś ich oddaniu najwyższym humanitarnym wartościom. To właśnie One silne wiarą w przetrwanie i Bożą opiekę łagodziły dzieciom okrucieństwo utraty domu rodzinnego, tułaczego losu, chorób, głodu i zimna. Tego nie da się zapomnieć – zapomnieć nie można!

Podobne realia sybirackie powiększają skądinąd wielkie pożytki płynące z tekstów wypełniających stały dział naszego kwartalnika noszący nazwę „Relacje z zesłania”. Dziś, gdy publicystyka krajowa zauważalnie stroni od polskiej przeszłości zesłańczej za Uralem, wspomniane teksty nabierają ważnego znaczenia poznawczego. Do takich interesujących spraw należą, jakże mało znane, zesłańcze losy leśników i ich rodzin z Puszczy Białowieskiej, których obraz znalazł miejsce w tym zeszycie naszego kwartalnika.

Zespół redakcyjny „Zesłańca” oddany idei uchronienia od niepamięci zesłańczej faktografii przejawia stałą troskę o przejrzysty obraz poniewolnego bytowania na Syberii, zatem kolejny raz zwracamy się z prośbą o przysyłanie wspomnień z sowieckiego „domu niewoli”, o co prosi również powstające w Białymstoku Muzeum Pamięci Sybiru, stanowiące odpowiednie ku temu miejsce, symbol „siły duchowej narodu polskiego”!

Publikacje ukazujące się w „Zesłańcu” świadczą o pamięci dotyczącej związków polsko-syberyjskich i skutecznie poszerzają panoramę tych dziejów. Jest to możliwe dzięki Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, która od lat wspiera nas finansowo w tym działaniu, za co serdecznie dziękujemy!

Wiesław Krawczyński
Przewodniczący Rady Naukowej
Zarządu Głównego Związku Sybiraków